

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

LEGE

**privind Statutul personalului aeronautic civil navigator profesionist
din aviația civilă din România**

Senatul adoptă prezentul proiect de lege

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Art.1.- Prezenta lege definește Statutul personalului aeronautic civil navigator profesionist, activitățile aeronautice civile îndeplinite de categoriile de personal aeronautic civil navigator profesionist din aviația civilă din România, precum și drepturile și îndatoririle acestora.

Art.2.- Prevederile prezentei legi se aplică personalului aeronautic civil navigator profesionist din România, care posedă documente nominale individuale de certificare, licență, atestate, autorizări și altele asemenea, eliberate sau recunoscute de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

Art.3.- Personalul aeronautic civil navigator profesionist este categoria profesională din aviația civilă care, după absolvirea unei forme de învățământ recunoscute și certificate de către instituțiile abilitate ale statului, obține licență și calificarea pe tip/clasă de aeronavă civilă, emise sau recunoscute de Autoritatea Aeronautică Civilă Română, având atribuții la bordul unei aeronave civile în timpul zborului și este remunerat, pe baza unui contract individual de muncă încheiat cu un

angajator stabilit în România, pentru executarea de activități aeronautice civile.

Art.4.- (1) În sensul prezentei legi, categoriile de personal aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România sunt următoarele:

a) *piloți* – membrii unui echipaj de zbor, calificați pe tip sau clasă de aeronavă civilă, care dețin o licență obținută în urma absolvirii unei forme de învățământ recunoscute și certificate de către instituțiile abilitate ale statului și care le permite să piloteze o aeronavă civilă în operațiuni de zbor. La comanda aeronavei civile pot fi:

1. *pilotul comandant* este pilotul prim, membru al echipajului de conducere la bordul unei aeronave civile, care răspunde de îndeplinirea misiunii de zbor în deplină siguranță și își exercită dreptul de comandă asupra întregului echipaj, în conformitate cu reglementările aeronautice specifice în vigoare;

2. *copilotul* este pilotul secund, altul decât pilotul comandant, membru al echipajului de conducere, care operează la bordul unei aeronave civile pentru care este necesar mai mult de un pilot, conform tipului de aeronavă certificat sau regulilor de operare, în conformitate cu reglementările aeronautice specifice în vigoare;

b) *navigatori, mecanici și/sau ingineri de bord naviganți și operatori radionaviganți* – membrii unui echipaj de zbor, care dețin o licență obținută în urma absolvirii unei forme de învățământ recunoscute și certificate de către instituțiile abilitate ale statului și care execută, la bordul unei aeronave civile, activități de exploatare tehnică în zbor, ce ajută la conducerea tehnică a aeronavei în operațiuni de zbor;

c) *însoțitori de bord* – membrii unui echipaj de zbor, calificați pe tip de aeronavă civilă, cu licență, în conformitate cu reglementările aeronautice specifice în vigoare, care execută, la bordul unei aeronave civile, activități cu privire la siguranța pasagerilor și aeronavei, fără a participa la conducerea acesteia;

d) *parașutiști* – personalul aeronautic civil calificat pe tip de parașută, cu licență, în conformitate cu reglementările aeronautice specifice în vigoare, care execută salturi cu parașuta și este responsabil de pregătirea operațională, planificarea, comanda și dirijarea salturilor și a zborurilor cu parașuta;

e) *ingineri de recepție și control aeronave* – personalul tehnic calificat pe tip de aeronavă civilă, cu licență, în conformitate cu reglementările aeronautice specifice în vigoare, care execută activități de control tehnic în zbor, în vederea constatării stării de navigabilitate a unei aeronave civile;

f) *inginer de recepție și control mijloace PNA-TC* – personalul tehnic calificat, cu licență, în conformitate cu reglementările aeronautice specifice în vigoare, care execută activități de verificare în zbor a funcționării mijloacelor de comunicații, navigație și supraveghere aflate la sol;

g) *personal de inspecție în zbor* – personalul aeronautic civil navigant, cu licență, care execută activități de inspecție, supraveghere și control în zbor al operațiunilor aeriene, examinare a personalului aeronautic civil navigant, în scopul supervizării siguranței zborului, certificare a agenților aeronautici civili, personalului aeronautic civil navigant și a tehnicii aeronautice, precum și inspecția de siguranță a zborului.

(2) Prin excepție de la prevederile alin.(1), prin hotărâre a Guvernului, atribuțiile și denumirile categoriilor de personal aeronautic civil navigant profesionist pot fi modificate, în funcție de necesitățile impuse de evoluția tehnicii aeronautice și a concepției de exploatare la sol și în zbor a aeronavelor.

Art.5.- Orice altă persoană aflată la bordul unei aeronave civile care nu are atribuții la bord în timpul zborului, conform calificării și licenței deținute, este considerată pasager și nu are calitatea de personal aeronautic civil navigant.

Art.6.- Personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă își desfășoară activitatea în scopul efectuării transportului de pasageri, mărfuri și poștă pe calea aerului, efectuării de tratamente aviochimice, asigurării intervențiilor sanitare și de urgență, practicării sportului aeronautic și dezvoltării turismului, parașutării, stingerii incendiilor, supravegherii, inspecției de siguranță a zborului, certificării și licențierii personalului aeronautic civil navigant și a tehnicii aeronautice, în condiții de siguranță maximă.

Art.7.- (1) Activitățile aeronautice civile executate de personalul aeronautic civil navigant profesionist cuprind:

a) operațiuni de transport aerian public de pasageri, bagaje, mărfuri și/sau poștă;

b) pregătirea și executarea zborurilor cu aeronave civile și a parașutărilor în scopuri civile;

c) controlul aeronavei, înainte de executarea zborurilor cu aeronave civile și asigurarea tehnică a parașutărilor în scopuri civile;

d) planificarea, organizarea și executarea zborurilor tehnice, de recepție și control și a zborurilor de licențiere a tehnicii de zbor aeronautice civile;

e) operațiuni de lucru aerian, efectuate pentru nevoile industriei, agriculturii, silviculturii, sănătății publice și protecției mediului;

f) pregătirea și executarea zborurilor de acrobație și de antrenament, precum și a zborurilor în cadrul mitingurilor de aviație;

g) zboruri de căutare, salvare, cercetare științifică, fotografiere, monitorizare și publicitate;

h) zboruri de verificare și calibrare a mijloacelor de protecție a navigației aeriene aflate la sol;

i) zboruri de școală și de antrenament;

j) zboruri de agrement și turism;

k) executarea zborurilor, în scopul colectării și analizei informațiilor meteo și a prognozelor meteorologice pentru rutele de zbor, zonele aeroporturilor civile, terenurilor și platformelor de decolare-aterizare folosite de aeronavele civile;

l) executarea misiunilor de căutare și salvare a aeronavelor aflate în dificultate;

m) zboruri de urgență, sanitare, de stingere a incendiilor și intervenție la calamități;

n) zboruri de supraveghere a conductelor de petrol sau gaze naturale, a liniilor de înaltă tensiune, a traficului rutier și altele asemenea;

o) zboruri speciale și zboruri efectuate în alte scopuri, aprobate de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului;

p) executarea activităților de instruire, examinare și control al personalului aeronautic civil navigant, în vederea obținerii calificărilor și autorizărilor inițiale și suplimentare, precum și acordării, reînnoirii și revalidării licenței de zbor;

q) executarea activităților de control, supraveghere, inspecție și autorizare a operatorilor aerieni și a operațiunilor aeronautice civile de zbor desfășurate de aceștia;

r) orice alte activități legate de atestarea și operarea aeronavelor civile, precum și de pregătirea, certificarea și licențierea personalului aeronautic civil.

(2) Activitățile aeronautice civile executate de personalul aeronautic civil navigant profesionist, reglementate prin prezentul statut, se completează cu prevederile cuprinse în Codul aerian al României.

Art.8.- Controlul, supravegherea și inspecția activităților aeronautice civile efectuate de toate categoriile de personal aeronautic civil navigant din aviația civilă din România se execută de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

CAPITOLUL II

PERSONALUL AERONAUTIC CIVIL NAVIGANT PROFESIONIST

Art.9.- Personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România se încadrează pe funcții îndeplinite la bordul aeronavei, corespunzător pregătirii, licenței și calificărilor deținute, așa cum este prevăzut în prezentul statut și în reglementările aeronautice în vigoare.

Art.10. - Personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă, prin natura atribuțiilor funcționale specifice profesiei îndeplinește sarcini sau misiuni privind programarea, organizarea, desfășurarea, pregătirea și efectuarea zborului, controlul, inspectarea și supravegherea activităților de zbor, instruirea și examinarea personalului aeronautic civil navigant, exploatarea tehnică la sol și în zbor a aeronavei, folosirea corespunzătoare a echipamentelor aeronavei și a mijloacelor pentru protecția navigației aeriene, precum și analiza situației meteorologice, în vederea executării zborului în deplină siguranță.

Art.11. - Personalul aeronautic civil navigant profesionist, pentru a-și îndeplini sarcinile specifice la bordul aeronavei, trebuie să posedă documente nominale individuale de certificare, licență, atestate și/sau autorizări în termen de valabilitate, eliberate sau recunoscute de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română.

Art.12. - Constituirea piloților în echipaj de conducere a aeronavei se face prin ordin de misiune, pe baza manualului de operare în zbor a acesteia, funcțiile îndeplinite la bord fiind de pilot comandant și de copilot. În cazul în care manualul de operare în zbor a aeronavei prevede un singur pilot, acesta este și comandantul aeronavei.

Art.13. - Membrii unui echipaj care execută o misiune de zbor la bordul unei aeronave civile sunt nominalizați de către angajator/operator aerian, prin planul de zbor, ținând cont de calificarea deținută de fiecare dintre aceștia pentru categoria, clasa și tipul de aeronavă civilă respectivă, având licența de zbor în termen de valabilitate.

Art.14. - Funcția de comandant de aeronavă civilă este îndeplinită de pilotul comandant, desemnat de către angajatorul/operatorul aerian pentru fiecare zbor în parte, cu excepția cazurilor când, prin reglementări speciale, se prevede altfel. Calitatea de comandant de aeronavă se exercită din momentul începerii misiunii de zbor și până la terminarea acesteia.

Art.15.- (1) În cazul remorcării altei aeronave civile, comandantul aeronavei civile care remorchează este comandantul acestora până la declanșarea lor.

(2) Când în echipajul unei aeronave civile se află doi piloți comandanți, unul dintre ei va fi nominalizat în funcția de comandant al aeronavei, iar celalalt pilot comandant va fi responsabil de pilotarea aeronavei.

(3) Dacă în echipajul unei aeronave civile se află un pilot comandant instructor și un pilot comandant, în funcția de comandant al aeronavei va fi desemnat pilotul comandant instructor, iar pilotul comandant va fi responsabil de conducerea aeronavei.

Art.16.- Personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă se încadrează și promovează pe categorii și funcții, conform pregătirii profesionale, calificării deținute și aptitudinilor specifice necesare și dovedite, potrivit competenței profesionale a fiecăruia.

Art.17. - Drepturile de salarizare cuprinzând salarii, indemnizații de zbor, sporuri și alte adaosuri, precum și drepturile specifice privind concediul de odihnă suplimentar, concediul de recuperare, facilități acordate, diurnă de deplasare, condiții de cazare, alimentație de întărire și protecție a organismului, asigurare de sănătate, asigurare de viață și asigurare de accidente pe durata executării misiunilor de zbor se acordă de către angajator, diferențiat, pe categorii de personal, în funcție de calificările deținute, activitățile și misiunile executate, condițiile de muncă specifice, nivelul de pregătire profesională, responsabilități acordate și risc.

CAPITOLUL III

PREGĂTIREA ȘI CERTIFICAREA PERSONALULUI AERONAUTIC CIVIL NAVIGANT PROFESIONIST

Art.18.- Categoriile de personal aeronautic civil navigant supuse certificării, precum și documentele de certificare obligatorii pentru exercitarea activităților aeronautice civile sunt stabilite prin reglementări emise de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului sau organizații internaționale de aviație civilă la care România este parte.

Art.19.- (1) Personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă se pregătește, în țară sau în străinătate, în școli și institute de specialitate, centre de instruire sau perfecționare și institute de învățământ superior acreditate, autorizate sau recunoscute în acest sens de autoritățile competente, potrivit legii.

(2) Pentru personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă care a obținut documente nominale de certificare, licență, atestare sau autorizări în străinătate, este necesar ca aceste documente să fie recunoscute și acceptate de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, în baza reglementărilor internaționale la care România este parte.

Art.20.- Specialitățile, criteriile de selecționare, durata de școlarizare și formele concrete de pregătire sunt stabilite și/sau recunoscute de către Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului prin Autoritatea Aeronautică Civilă Română, conform reglementărilor internaționale la care România este parte.

Art.21.- Programele de pregătire sunt avizate sau, după caz, aprobate de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, care stabilește și procedurile de echivalare și criteriile de certificare a pregătirii, calificării, perfecționării și licențierii acestei categorii de personal, prin cursuri efectuate în țară sau în străinătate, în unități care funcționează pe baza unei autorizări sau echivalări emise de către aceasta.

Art.22.- Procedurile de echivalare a piloților profesioniști între instituțiile de învățământ militar și civile se stabilesc prin reglementări emise de către Ministerul Apărării și Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului.

Art.23.- Autoritatea Aeronautică Civilă Română este organ unic care eliberează, revalidează, echivalează, reînnoiește, preschimbă, recunoaște/acceptă, suspendă sau revocă documentele de certificare și licențiere pentru personalul aeronautic civil navigant profesionist.

Art.24.- Calificările personalului aeronautic civil navigant profesionist, din punct de vedere al licenței de zbor, sunt:

- a) pilot de transport de linie - ATPL;
- b) pilot comercial aeronave - CPL și/sau planoare - SPL;
- c) navigator aerian;
- d) mecanic navigant;
- e) operator radionavigant;
- f) însoțitor de bord;
- g) parașutist;
- h) inginer de recepție și control aeronave;
- i) inginer de recepție și control mijloace PNA-TC.

Art.25.- În funcție de calificările de tip, piloții profesioniști pot opera:

- a) avioane, pentru care echipajul minim de conducere este mai mare de un pilot - MPA;
- b) avioane multimotor - ME;
- c) avioane cu masa maximă de decolare mai mare de 2300 kg;
- d) avioane cu tracțiune cu turbine - JET/T;
- e) elicoptere.

Art.26.- Calificările de clasă ale piloților se stabilesc numai pentru avioane monomotor cu piston SEP(L), cu greutate maximă la decolare de 2300 kg, certificate pentru a opera cu un singur pilot.

Art.27.- Calificările superioare și autorizările, care se înscriu în documentul de licență pentru zbor, sunt:

A. calificări superioare:

- a) pilot instructor de zbor;
- b) pilot de încercare, recepție și control;
- c) pilot-instructor de antrenament pe rută și/sau instructor de simulator -TRI/SFI;
- d) instructor pentru categoriile de personal aeronautic civil navigant, altele decât piloți;
- e) parașutist-recepție și control și/sau încercător.

B. autorizări pentru operațiuni speciale:

- a) zbor instrumental - IR, care include și minima autorizată;
- b) lucru agricol;
- c) aerofotogrametrie;
- d) remorcaj;
- e) lansare parașutiști;
- f) lansare planor cu automosorul;
- g) zbor cu elicopterul în condiții meteo instrumentale;
- h) operare elicopter pe mare - off shore operations;

i) operare elicopter cu încărcătură suspendată.

C) *autorizări speciale:*

a) zboruri de antrenament special;
b) zboruri de testare a aeronavelor, motoarelor sau echipamentelor;

c) zboruri cu scop nelucrativ;

d) zboruri în care nu se transportă pasageri sau mărfuri.

D) *autorizare de control tehnic-aeronave*, pentru piloți și mecanici naviganți, în scopul executării zborurilor tehnice de verificare, ca urmare a efectuării unor programe de întreținere a aeronavelor.

E) *autorizare de examiner*, pentru toate categoriile de personal aeronautic civil navigant, în scopul conducerii examinărilor practice în zbor.

Art.28.- Certificarea licenței de zbor, a calificărilor și autorizărilor personalului aeronautic civil navigant profesionist se face de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, prin următoarele documente cu termen de valabilitate:

a) licență de pilot de transport de linie - ATPL;
b) licență de pilot comercial aeronave - CPL și/sau planoare - SPL;

c) licență de navigator aerian;

d) licență de mecanic navigant;

e) licență de operator radionavigant;

f) licență de însoțitor de bord;

g) licență de parașutist;

h) licență de inginer de recepție și control aeronave;

i) licență de inginer de recepție și control mijloace PNA-TC;

j) certificat de calificare de tip și clasă;

k) certificat medical clasa 1 pentru piloți, navigatori și mecanici naviganți;

l) certificat medical clasa 2 pentru operatori radionaviganți, însoțitori de bord, parașutiști, ingineri de recepție și control aeronave și ingineri de recepție și control mijloace PNA-TC;

- m) certificat general de operator radiotelefonist;
- n) certificat pentru calificări superioare și autorizări.

Art.29.- Admiterea la zbor a personalului aeronautic civil navigator profesionist, în vederea exercitării profesiei, este permisă numai după efectuarea pregătirii, examinării și certificării corespunzătoare, de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română. Certificatele personalului aeronautic civil navigator sunt documente nominale individuale, obligatorii pe întreaga durată a desfășurării activității ca personal aeronautic civil navigator.

Art.30.- (1) Conform reglementărilor emise de organizațiile internaționale la care România este parte, documentele nominale individuale de calificare și licență pentru piloți conțin, în mod obligatoriu, următoarele elemente:

- a) cu majuscule: numele statului și al autorității aeronautice civile;
- b) cu majuscule accentuate: denumirea documentului nominal de calificare;
- c) cu cifre arabe: numărul curent al licenței acordate de autoritatea aeronautică civilă;
- d) cu caractere romane: numele integral al deținătorului;
- e) adresa deținătorului;
- f) cetățenia deținătorului;
- g) semnătura deținătorului;
- h) autoritatea și, acolo unde este necesar, condițiile în care licența este emisă;
- i) certificarea valabilității licenței și a drepturilor conferite de deținerea respectivei calificări;
- j) semnătura funcționarului care a emis licența și data emiterii acesteia;
- k) sigiliul sau ștampila autorității care a emis licența;
- l) tipuri de calificări;
- m) specificații referitoare la limitări ale aplicabilității calificării respective, validări, echivalări, restricții și altele asemenea;

n) alte detalii necesare.

(2) Pentru celelalte categorii de personal aeronautic civil navigant, elementele înscrise în documentele nominale individuale de certificare și licențiere se stabilesc prin reglementări naționale, de către Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului.

Art.31.- (1) Documentele nominale individuale de certificare și licențiere, înregistrările întocmite de angajator privind evidența activității de zbor și carnetul individual de zbor ale personalului aeronautic civil navigant profesionist sunt documente care atestă calitatea de personal aeronautic civil navigant și vor fi luate în considerare la stabilirea vechimii în muncă și încadrării în grupa de muncă.

(2) Activitatea desfășurată ca personal aeronautic civil navigant profesionist se încadrează în grupă specială de muncă.

Art.32.- Suspendarea documentelor nominale individuale de certificare și licențiere ale personalului aeronautic civil navigant profesionist se poate aplica, în termen de până la 6 luni, de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, atunci când se constată lipsuri majore în pregătirea profesională sau abateri de la reglementările aeronautice civile. Pe durata inaptitudinii medicale temporare sau la expirarea termenului de valabilitate a licenței, documentul nominal de calificare este suspendat de drept.

Art.33.- Revocarea documentelor nominale de calificare a personalului aeronautic civil navigant profesionist se poate face numai de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, pentru următoarele motive:

- a) inaptitudine psihofizică definitivă;
- b) incompetență profesională, dovedită pe baza reglementărilor aeronautice specifice;
- c) abateri grave de la reglementările aeronautice, cu efecte majore în siguranța zborului sau circulației aeriene.

Art.34.- Licențele de zbor, calificările, atestările și autorizările personalului aeronautic civil navigant se completează prin reglementări specifice de aviație civilă, emise de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română și de către Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, în funcție de necesitățile impuse de evoluția tehnicii aeronautice și a concepției de exploatare la sol și în zbor a aeronavelor civile.

CAPITOLUL IV ÎNDATORIRILE PERSONALULUI AERONAUTIC CIVIL NAVIGANT PROFESIONIST

Art.35.- Personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România are următoarele îndatoriri:

- a) să dovedească o înaltă competență și etică profesională;
- b) să dobândească o temeinică pregătire profesională și să prezinte un interes continuu în perfecționarea cunoștințelor impuse de evoluția tehnicii aeronautice și a concepțiilor noi de exploatare la sol și în zbor a aeronavelor civile;
- c) să cunoască și să respecte Codul aerian civil și toate reglementările aeronautice specifice în vigoare, astfel încât activitățile aeronautice să se desfășoare cu eficiență și în deplină siguranță a zborului;
- d) să dea dovadă de disciplină în îndeplinirea sarcinilor și îndatoririlor de serviciu.

Art.36.- În timpul pregătirii și desfășurării activității de zbor, personalul aeronautic civil navigant profesionist are următoarele obligații principale:

- a) să-și însușească temeinic cunoștințele și să-și formeze deprinderile practice necesare, pentru a fi în măsură să asigure un grad ridicat de siguranță a zborului și calitate a acțiunilor sale, în concordanță cu licența de zbor, calificările și autorizările dobândite și înscrise în documentele nominale individuale;
- b) să execute, prompt și sigur, sarcinile ce decurg din funcția pe care o îndeplinește la bordul aeronavei civile;

c) să cunoască și să aplice corect legislația aeronautică internă și internațională, reglementările, normele și instrucțiunile specifice activității de zbor din aviația civilă;

d) să cunoască tehnica aeronautică din dotare și să respecte procedurile tehnice de exploatare, cerințele de siguranță și calitate, stabilite pentru activitatea pe care o desfășoară;

e) să respecte normele de protecție a muncii, P.S.I., și să acționeze pentru prevenirea accidentelor de muncă;

f) să se prezinte la examenele medicale periodice și să comunice șefilor ierarhici, în timp util, despre inaptitudinea medicală temporară;

g) să prevină orice faptă care ar putea pune în pericol siguranța transportului aerian, viața personalului, a călătorilor sau securitatea aeronavei;

h) să aducă la cunoștința conducătorilor ierarhici orice nereguli, abateri sau lipsuri în exploatarea la sol și în zbor a aeronavei, echipamentelor și a instalațiilor aeroportuare ori abateri de la regulile stabilite pentru buna funcționare a activității de zbor;

i) la solicitarea organelor competente să se prezinte, în cel mai scurt timp, la serviciu, pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor unor calamități, avarii sau grave defecțiuni;

j) să contribuie, în limita competențelor acordate, la îmbunătățirea continuă a procesului de instruire, la creșterea eficienței și calității învățământului și pregătirii specifice activității de zbor, pentru formarea unui înalt standard profesional;

k) să execute toate atribuțiile ce le revin conform fișei postului, în temeiul reglementărilor aeronautice specifice în vigoare și prevederilor regulamentelor de ordine interioară pentru locurile specifice de muncă;

l) să aplice, la locul de muncă, regulile stabilite privind normele de pază și securitate în aviația civilă, precum și regulile de acces în zonele cu acces limitat, condiționat sau interzis;

m) să poarte, cu demnitate, uniforma, cu toate însemnele companiei/instituției sau echipamentul de lucru stabilit pe timpul executării misiunilor de zbor;

n) să nu consume băuturi alcoolice în timpul serviciului sau substanțe psihoactive;

o) să nu execute misiuni de zbor, atunci când se simte obosit sau starea sa de sănătate nu îi permite să desfășoare activități de zbor în deplină siguranță;

p) să păstreze asupra sa, pe perioada executării misiunilor de zbor, documentele nominale individuale de calificare și licență valide.

Art.37.- Față de obligațiile generale și cele specifice desfășurării activității de zbor în deplină siguranță, comandantul aeronavei civile răspunde de pregătirea și executarea în siguranță a fiecărei misiuni de zbor, având următoarele drepturi, obligații și răspunderi :

A. să refuze decolarea aeronavei, dacă constată:

a) nereguli cu privire la starea tehnică a aeronavei, motoarelor, instalațiilor și aparaturii de bord;

b) lipsa documentelor obligatorii ale aeronavei civile, valide, la bordul acesteia;

c) starea anormală sau pregătirea necorespunzătoare a membrilor echipajului;

d) lipsa alimentării corespunzătoare și suficiente a aeronavei cu carburanți și lubrifianți, pentru misiunea de zbor stabilită;

e) neîndeplinirea condițiilor cerute de manualul de operare în zbor a aeronavei și reglementările aeronautice specifice, cu privire la încărcătură și corecta ei repartizare la bord;

f) orice alte nereguli care ar putea să pună în pericol siguranța zborului.

B. în timpul misiunii de zbor, răspunde față de entitatea care i-a încredințat aeronava și misiunea, de executarea acesteia în bune condiții, de strictă respectare a dispozițiilor Codului aerian, de comportarea și disciplina echipajului în zbor și la sol, precum și de exploatarea și păstrarea aeronavei în bune condiții de zbor.

C. comandantul aeronavei civile aflate în zbor are jurisdicție asupra întregului personal aeronautic civil aflat la bord, iar dispozițiile date de acesta în timpul zborului trebuie executate întocmai de toate persoanele îmbarcate la bordul aeronavei.

D. să ia toate măsurile, în caz de pericol, pentru salvarea pasagerilor, a echipajului, a încărcăturii și a aeronavei, iar în cazul unui accident de zbor își menține toate îndatoririle, până când autoritatea în drept îl eliberează de atribuțiile ce îi revin în legătură cu misiunea pe care o îndeplinește cu acea aeronavă.

E. să întreprindă toate demersurile necesare, la sol, în cazul unei rețineri a aeronavei sau în cazul unor măsuri luate cu privire la echipaj, pasageri sau încărcătură.

F. în lipsa unei împuterniciri speciale, comandantul aeronavei civile nu poate, sub nici o formă, să înstrăineze aeronava, părți din aeronavă sau orice alte bunuri din inventarul ei.

G. în timpul executării misiunilor de zbor, poate delega atribuții membrilor de echipaj, dar nu poate să își delege responsabilitățile. Dacă, din orice cauză, la sol sau în zbor, este împiedicat sau se află în imposibilitatea de a-și exercita funcția, în lipsa desemnării prealabile a unei alte persoane pentru a-l înlocui, funcția de comandant al aeronavei civile va fi exercitată de către un alt pilot comandant membru în echipaj sau de către copilot.

H. în timpul escalelor sau al oricăror alte aterizări pe durata misiunii, răspunderea comandantului aeronavei civile cu privire la pasageri și la încărcătură încetează în momentul predării aeronavei persoanelor abilitate în acest sens, după coborârea persoanelor îmbarcate și a întregului echipaj. Responsabilitatea comandantului aeronavei civile este angajată din nou, în momentul reluării în primire a aeronavei.

Art.38.- În cazul în care, pe baza reglementărilor speciale, în funcția de comandant de aeronavă civilă este desemnată o altă persoană decât pilotul comandant, obligațiile și răspunderile privind executarea misiunii de zbor se împart între aceștia, astfel:

a) pilotul comandant răspunde, de la începerea și până la terminarea operațiunii de zbor, de conducerea tehnică și de operarea în siguranță a aeronavei, putând lua orice măsuri pentru realizarea siguranței zborului;

b) comandantul de aeronavă răspunde de executarea misiunii în bune condiții, pentru toate celelalte aspecte care nu privesc conducerea tehnică și operarea în siguranță a aeronavei.

CAPITOLUL V
DREPTURILE PERSONALULUI
AERONAUTIC CIVIL NAVIGANT PROFESIONIST

Art.39.- Personalul aeronautic civil navigant profesionist se încadrează în funcții la bordul aeronavei, în conformitate cu calificarea deținută, înscrisă în documentele nominale individuale de certificare și licențiere, în termen de valabilitate.

Art.40.- Orice persoană care face dovada îndeplinirii cerințelor prevăzute în reglementările aeronautice specifice aplicabile poate solicita certificarea ca personal aeronautic civil navigant.

Art.41.- Autoritatea Aeronautică Civilă Română poate acorda licență, fără restricții, personalului aeronautic civil navigant profesionist, care este declarat apt medical de către Institutul Național de Medicină Aeronautică și Spațială, până la vârsta maximă de 60 de ani.

Art.42.- Personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă beneficiază de următoarele drepturi:

a) salarizare specială, cu încadrare într-o grupă distinctă de salarizare, stabilită prin contractele colective de muncă/contractele individuale de muncă pentru societățile comerciale și prin grile de salarizare pentru unitățile bugetare, în funcție de nivelul pregătirii profesionale, licența de zbor, calificările obținute, funcția deținută la bordul aeronavei, complexitatea activității desfășurate, responsabilități acordate și risc asumat;

b) sporuri specifice activității de zbor, datorate condițiilor grele, deosebite și speciale de muncă existente în mediul aerian, suprasolicitării psihice și nervoase, stres, zgomot intens și de lungă durată, pericol, nocivitate, radiații și radiații cosmice, substanțe chimice toxice, accelerații și vibrații, după cum urmează: spor de aviație; spor pentru condiții speciale de muncă; spor pentru condiții deosebite de muncă; spor pentru condiții grele de muncă; spor de periculozitate; spor de radiații și radiații cosmice; spor de stres; spor de casă radio; spor de condiții nocive; spor de ecran; spor pentru zborul la joasă înălțime; spor

de tratamente aviochimice; spor de acrobație. Aceste sporuri se aplică, diferențiat, în funcție de specificul activității de zbor pentru fiecare categorie de personal aeronautic civil navigator profesionist și pot fi incluse în salariul de bază sau așa cum va fi convenit în contractele colective și/sau individuale de muncă încheiate cu angajatorul;

c) concediu de odihnă suplimentar plătit cu durata de 12 zile, necesar pentru refacerea capacității de zbor și pentru prevenirea îmbolnăvirilor profesionale, într-o stațiune balneoclimaterică de tratament, asigurat de către angajator, inclusiv transportul;

d) indemnizație orară de zbor sau indemnizație pe ora de serviciu pentru zbor, stabilită pe categorii de personal aeronautic civil navigator profesionist, pe funcții îndeplinite la bordul aeronavei și pe tipuri de aeronave. Quantumul acesteia este acordat pentru recuperarea rapidă a capacității de zbor, fiind stabilit prin contractele colective de muncă sau contractele individuale de muncă pentru societățile comerciale și prin grile de salarizare pentru unitățile bugetare;

e) asistență medicală gratuită în țară, conform legislației în vigoare și, în străinătate, prin încheierea de polițe de asigurare de către angajator;

f) alimentație de întărire și protecție a organismului, pentru activitatea desfășurată în mediul aerian, la nivel de 5.500 cal./zi;

g) diurnă în valută, în cazul deplasării în afara granițelor țării, în scopul executării misiunilor de zbor și/sau misiunilor de zbor de antrenament și control pe simulator;

h) uniforme și accesorii gratuite, suportate de către angajator, portul acestora fiind obligatoriu pe perioada executării misiunii de zbor, iar însemnele specifice calificării deținute la bordul aeronavei sunt, pentru pilot comandant, patru trese orizontale aplicate pe mâneca de la veston și patru trese aplicate pe gradele purtate pe epoleți, iar pentru copilot, trei trese orizontale aplicate pe mâneca de la veston și trei trese aplicate pe gradele purtate pe epoleți.

Art.43.-(1) Personalul aeronautic civil navigator profesionist beneficiază de pensie de serviciu, dacă îndeplinește, cumulativ, următoarele condiții de pensionare:

a) piloți, însoțitori de bord, parașutiști și personalul de inspecție în zbor care au vârsta de minimum 50 de ani și au realizat o

vechime de cel puțin 20 de ani de activitate ca personal aeronautic civil navigant profesionist;

b) navigatori, mecanici și/sau ingineri de bord naviganți, operatori radionaviganți, ingineri de recepție și control aeronave și ingineri de recepție și control mijloace PNA-TC, care au vârsta de minimum 52 de ani și au realizat o vechime de cel puțin 25 de ani de activitate ca personal aeronautic civil navigant profesionist.

(2) Personalul aeronautic civil navigant profesionist, care îndeplinește condițiile prevăzute la alin.(1), are dreptul la o pensie de serviciu în cuantum de 80% din media veniturilor brute realizate din salariu pe ultimele trei luni de activitate, anterioare lunii în care are loc pensionarea.

(3) Pentru fiecare an care depășește vechimea în activitate prevăzută la alin.(1) se adaugă, la cuantumul pensiei prevăzut la alin.(2), câte 1% din media veniturilor brute realizate din salariu pe ultimele trei luni de activitate, fără a se putea depăși valoarea acestei medii.

(4) Pentru fiecare an care lipsește din vechimea în activitate prevăzută la alin.(1) se scade, din cuantumului pensiei prevăzut la alin.(2), câte 2% din media veniturilor brute realizate din salariu pe ultimele trei luni de activitate, iar vârsta minimă prevăzută la alin.(1) crește cu un an.

(5) Pensia pentru limită de vârstă din sistemul public, acordată personalului aeronautic civil navigant profesionist, se stabilește considerându-se îndeplinite condițiile necesare deschiderii dreptului de pensie, iar la determinarea punctajului mediu anual se are în vedere stagiul complet de cotizare corespunzător anului, respectiv lunii în care se deschide dreptul de pensie, prevăzute de legislația în vigoare privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale.

(6) În cazul în care cuantumul pensiei de serviciu este mai mic decât cel al pensiei din sistemul public, se acordă cuantumul cel mai avantajos.

(7) Partea din pensia de serviciu care depășește nivelul pensiei din sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale se suportă din bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Muncii, Solidarității Sociale și Familiei.

(8) Pensia de serviciu se actualizează anual, în raport cu nivelul mediei veniturilor brute realizate din salariu de personalul

aeronautic civil navigant profesionist aflat în activitate, corespunzător funcției, licenței și calificărilor deținute pe tipuri de aeronave civile.

(9) În sensul prevederilor alin.(8), angajatorii sunt obligați să elibereze personalului aeronautic civil navigant pensionat, la cererea acestora, adeverințe cu media veniturilor brute realizate din salariu de personalul aeronautic civil navigant profesionist aflat în activitate, corespunzător funcției, licenței și calificării pe tip de aeronavă, deținute de solicitant.

(10) Adeverințele care vor fi luate în calcul sunt cele emise de angajatorul unde persoana a avut ultimul loc de muncă, iar în cazul dispariției sau falimentului acestuia, de la un alt angajator care deține același tip de aeronavă. Dacă tipul de aeronavă nu se mai află în exploatare, va fi luat în calcul un alt tip de aeronavă asemănător.

(11) Limita maximă privind vârsta de pensionare pentru personalul aeronautic civil navigant profesionist este cea stabilită de Legea nr.19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare.

(12) La decesul titularului pensiei de serviciu, soțul/soția și copiii acestuia beneficiază de pensie de urmaș, în condițiile prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, iar aceasta se calculează din pensia de serviciu a titularului, aflată în plată sau la care ar fi avut dreptul în condițiile prezentei legi, dacă aceasta este mai avantajoasă decât pensia stabilită sau convenită în sistemul public.

Art.44.- De prevederile art.43 beneficiază și următoarele categorii de persoane:

a) personalul aeronautic civil navigant profesionist care, datorită unui eveniment de aviație, unei boli profesionale sau unor afecțiuni medicale dobândite își pierde total capacitatea de muncă, însă fără a se ține cont de vârsta și vechimea în muncă a acestuia, pensia fiind acordată de la data pierderii totale a capacității de muncă;

b) personalul aeronautic civil navigant profesionist care, datorită unui eveniment de aviație, unei boli profesionale sau unor afecțiuni medicale dobândite își pierde sau și-a pierdut parțial capacitatea de muncă, însă fără a se ține cont de vechimea în muncă a acestuia, pensia fiind acordată la împlinirea vârstei de 50 de ani;

c) persoanele care au realizat o vechime de cel puțin 10 de ani de activitate ca personal aeronautic civil navigator profesionist și la data pensionării nu mai dețin această calitate;

d) personalul aeronautic civil navigator profesionist pensionat.

Art.45.- (1) Perioada în care piloții elevi se instruiesc pentru însușirea profesiei de pilot, în școli și în instituții de învățământ, centre de instruire și perfecționare, aerocluburi sau alte unități specializate, din țară sau străinătate, care sunt autorizate sau recunoscute de către Autoritatea Aeronautică Civilă Română, va fi luată în calcul pentru stabilirea vechimii în muncă în calitate de personal aeronautic civil navigator, numai dacă obțin documentele inițiale de calificare și licență.

(2) Celelalte categorii de personal sunt considerate personal aeronautic civil navigator din momentul obținerii primei calificări în acest sens.

Art.46.- În cazul decesului unei persoane din categoria personalului aeronautic civil navigator profesionist înainte de vârsta prevăzută la art.43 alin.(1) și aflat în activitate, soțul/soția și copiii acestuia beneficiază de pensie de urmaș, în condițiile prevăzute de legislația privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, iar aceasta se calculează din pensia de serviciu la care ar fi avut dreptul persoana decedată, calculată în condițiile prezentei legi, însă fără a se ține cont de vârsta și vechimea în muncă a acestuia, dacă aceasta este mai avantajoasă decât pensia cuvenită în sistemul public.

Art.47.- În cazul pierderii capacității/aptitudinii medicale de zbor, necesară desfășurării activității aeronautice specifice categoriei, ca urmare a unui eveniment de aviație, a unei boli profesionale sau a unor afecțiuni medicale dobândite, personalul aeronautic civil navigator profesionist beneficiază:

A) pe timpul recuperării capacității de zbor:

a) de asistență medicală, tratamente medicale și medicamentele necesare, în mod gratuit, prin grija angajatorului;

b) de toate drepturile salariale prevăzute pentru categoria respectivă de personal aeronautic civil navigator profesionist în activitate, acordate de către angajator, până la stabilirea definitivă a situației sale medicale, fără a se putea depăși durata de 2 ani.

B) în cazul pierderii definitive a capacității/aptitudinii medicale de zbor, de o compensație bănească, acordată lunar, până la pensionare, care să acopere diferența dintre media veniturilor realizate pe ultimele trei luni de activitate ca personal aeronautic civil navigator profesionist și venitul lunar obținut ca urmare a imposibilității continuării activității de zbor, aceasta fiind suportată din fondul de asigurări sociale.

Art.48.- Personalul aeronautic civil navigator profesionist se poate pensiona anticipat în condițiile Legii nr.19/2000, respectându-se, în mod corespunzător, drepturile prevăzute de prezenta lege.

Art.49.- (1) Personalul aeronautic civil navigator profesionist se asigură de drept, de către angajator, pentru risc profesional și pentru cazurile de producere a unor accidente urmate de deces, invaliditate totală sau parțială, cât și pentru pierderea capacității/aptitudinii medicale de zbor permanentă sau temporară.

(2) Condițiile de asigurare a personalului aeronautic civil navigator sunt cele prevăzute de lege și/sau prin contractele colective de muncă.

(3) Compensația bănească acordată în urma decesului nu poate fi mai mică decât cea stabilită la nivel internațional pentru pasagerii unei aeronave civile, și anume 100.000 DST.

Art.50.- Personalul aeronautic civil navigator profesionist beneficiază, în mod gratuit, de toate condițiile și facilitățile pentru perfecționarea și completarea pregătirii profesionale în institute sau forme și programe de învățământ, în țară și în străinătate, în conformitate cu posibilitățile și aptitudinile individuale, pe baza planurilor elaborate în acest scop de instituțiile autorizate sau susținute de către angajator.

Art.51.- Pilotul profesionist care a dobândit calitatea de pilot comandant pe un tip de aeronavă și a fost sau este trecut pe un alt tip de aeronavă, indiferent de funcția pe care a fost trecut, nu poate avea salariul lunar de încadrare mai mic decât salariul lunar de încadrare avut anterior trecerii sau mai mic decât cel actualizat, acordat unui pilot comandant pe aeronava pe care pilotul transferat a avut calitatea de pilot comandant. Dacă funcția de pilot comandant pe aeronava respectivă nu mai există, se ia în calcul funcția de pilot comandant pe o aeronavă cât mai asemănătoare.

Art.52.- Este interzisă exercitarea oricărei forme de constrângere fizică și/sau psihică, a oricărei presiuni sau acțiuni de intimidare asupra personalului aeronautic civil navigant, care se află în situația unei inaptitudini psihomedicale temporare de zbor, în vederea executării unei misiuni de zbor.

Art.53.- În scopul evitării acumulării oboselii excesive și afectării siguranței zborului, limitele maxime ale timpului de muncă și limitele minime ale timpului de odihnă, pentru personalul aeronautic civil navigant profesionist, se stabilesc prin reglementări specifice, emise de către Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Autoritatea Aeronautică Civilă Română, cu avizul Ministerului Muncii Solidarității Sociale și Familiei și cu acordul sindicatelor reprezentative și/sau asociațiilor profesionale, angajatorii fiind obligați să ia toate măsurile pentru asigurarea respectării acestor limitări.

Art.54.- Personalul aeronautic civil navigant profesionist are dreptul de a călători gratuit la bordul aeronavelor civile de transport pasageri, în limita locurilor disponibile, cu acceptul operatorului aerian.

Art.55.- (1) Personalul aeronautic civil navigant profesionist poate fi premiat, pentru: merite deosebite în activitate, respectarea îndatoririlor de serviciu la un indice maxim de eficiență și siguranță a zborului, rezolvarea cu succes a unor situații de urgență, ivite în timpul executării misiunilor, luarea unor decizii rapide, în scopul evitării unui accident iminent, vechime îndelungată în activitate, comportament etic, moral și profesional exemplar.

(2) Premiile vor fi stabilite și acordate de către angajator sau, după caz, și de Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului.

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII TRANZITORII ȘI FINALE

Art.56.- (1) Dovada activității de zbor pentru personalul aeronautic civil navigant profesionist se face pe baza înregistrării și evidenței acesteia de către angajator.

(2) Reglementările specifice care stabilesc, printre altele, forma, conținutul, modul de întocmire și completare, precum și certificarea tuturor documentelor de înregistrare și evidență a activității de zbor a personalului aeronautic civil navigant, inclusiv a carnetului individual de zbor, sunt emise de către Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului.

Art.57.- (1) Dispozițiile prezentului statut se aplică personalului aeronautic civil navigant profesionist care exercită activități aeronautice civile, iar autoritățile de stat civile și militare române și străine sunt solicitate să acorde tot sprijinul deținătorilor brevetului de personal aeronautic civil navigant cu licență în termen de valabilitate.

(2) Actele administrative emise în condițiile prezentei legi pot fi atacate de persoanele vătămate, la instanțele de contencios administrativ, în condițiile Legii contenciosului administrativ nr.554/2004.

Art.58.- Prezenta lege intră în vigoare în termen de 30 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Acest proiect de lege a fost adoptat de Senat în ședința din 28 martie 2007, cu respectarea prevederilor articolului 76 alineatul (1) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE SENATULUI

Nicolae Văcăroiu